

ZLOČIN U SOTINU

Županijski sud u Vukovaru

Predmet broj: K-41/07

Optužnica broj: K-DO-3/01 od 05.svibnja 2006., izmjenjena 27. lipnja i 11. srpnja 2007. godine

Kazneno djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH

Optuženi

Živko Opačić – prisutan; u pritvoru

Milan Bjedov – prisutan; u pritvoru

Zastupnik optužnice

Emil Mitrovski, zamjenik županijskog državnog odvjetnika (ŽDO) u Vukovaru

Branitelji

Odvjetnik Marko Babić, izabrani branitelj opt. Milana Bjedova

Odvjetnik Vojislav Ore, branitelj po službenoj dužnosti opt. Živka Opačića

Žrtve

- ubijen:

Stipan Mikulić

- odvedeni i nestali:

Vladimir Radić, Miroslav Raguž, Andrija Rajs, Martin Fischer, Anđelko Kunac, Tomislav Marinović, Krešimir Đukić, Hrvoje Đukić, Sidonija Đukić, Marko Ivančić, Đuro Počić, Stipo Mikulić, Mijo Andrijanić, Josip Hodovan, Andrija Varga, Dražen Tolp, Danko Kušić, Ante Luketić, Zoran Margarin, Dražen Luketić, Marko Filipović, Kata Filipović, Marko Raguž, Mira Raguž, Marko Kušić, Manda Kušić, Ivo Matiješević, Henrik Sili. Naknadno su eshumirani: Marin Škarica, Josip Novak, Slavko Novak, Vlatko Marinović, Pero Procek, Smajo Halilović, Nikola Kušić.

- pretučeni:

Stjepan Rac, Andrija Novosel, Đuro Miholjčanin, Miroslav Đulabić

IZVJEŠTAJ S PRAĆENJA SUĐENJA

12. srpnja 2007. godine – otvaranje glavne rasprave, čitanje optužnice, dokazni postupak

Suđenje su pratili Mladen Stojanović i Robert Adrić promatrači Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek), predstavnici OSCE-a, obitelji optuženih, obitelji žrtava, novinari, foto-reporteri.

Rasprava je održana u mirnom tonu, nije bilo ikakvih pritisaka. Mala sudska dvorana bila je potpuno ispunjena te predstavnici udruge obitelji žrtava iz Sotina nisu mogli ući.

Predsjednik Vijeća je utvrdio da su na glavnu raspravu pristupili optuženi sa svojim braniteljima, zastupnik optužbe, sudsko-medicinski vještak dr. Anto Blažanović te svjedok Goran Matiješević. Nisu pristupili svjedoci: Manda Skelečić, Anica Marinović (prema navodima dostavljača umrle su), Ivan Matijašević, Marija Matijašević (opravdali izostanak zbog teške bolesti) te vještak - psihijatar dr. Berislav Pašalić.

Odluka Vijeća

Vijeće je riješilo da će glavna rasprava biti održana bez nazočnosti pozvanih svjedoka, a o njihovom ponovnom pozivanju odlučit će se naknadno tijekom glavne rasprave.

Vijeće je utvrdilo istovjetnost optuženika te su poučeni o pravu na služenje srpskim jezikom, čega su se odrekli jer znaju hrvatski jezik. Optuženik, Živko Opačić, teško govori jer boluje od karcinoma jezika tako da s Vijećem komunicira uz pomoć branitelja i kimanjem glave.

Čitanje optužnice

Zamjenik ŽDO-a Emil Mitrovski je pročitao optužnicu. Obojica optuženika izjavljuju da se ne smatraju krivima za kazneno djelo koje im se stavlja na teret, te ne zahtijevaju da ih se ispita prije završetka dokaznog postupka.

Dokazni postupak

Iskaz svjedoka Gorana Matijaševića

Svjedok izjavljuje da je 30.11. 1991 otišao iz Sotina u Ilok, a potom konvojem u Zagreb, te da o događajima u Sotinu nema osobnih spoznaja. O događajima su mu pričali baka Marija i djed Ivan, koji su iz Sotina protjerani 27.12.1991.g., među ostalim i da je opt. Živko Opačić iz njihove kuće odveo Tomislava Marinovića. Baka i djed zbog teške bolesti nisu došli na raspravu, on će se pobrinuti da na slijedeću dovede djeda.

Iskaz sudsko – medicinskog vještaka, dr. Ante Blažanovića

Vještak izjavljuje da o ozljedama Tomislava Marinovića i Andrije Novosela, za koje se terete optuženi, ne može ništa reći - nisu obuhvaćeni njegovim nalazom i mišljenjem jer vezano uz njih nije raspolagao nikakvom medicinskom dokumentacijom.

Prijedlozi stranaka o izvođenju dokaza

Zamjenik ŽDO-a, sukladno Zakonu o kaznenom postupku (ZKP), predlaže da se pročitaju iskazi umrlih svj. Anice Marinović i Mande Skeleđić, te da se u svojstvu svjedoka saslušaju Nevenka Majcan, Vjekoslav Vučemil, Denis Tot, Ana Radić i Stjepan Rac o zbivanjima u Sotinu tijekom 1991. i 1992 g.

Branitelj opt. Živka Opačića, Vjekoslav Ore, predlaže da se kao svjedok pozove Milica Vujaković na okolnost odvođenja Tomislava Marinovića jer je nazočila tome, i protivi se pozivanju svjedoka predloženih od zamjenika ŽDO-ja jer smatra da oni nemaju neposrednih saznanja, već da mogu svjedočiti samo o okolnostima koje nisu predmet optužnice.

Branitelj opt. Milana Bjedova, Marko Babić predlaže da se kao svjedoka pozove Vjekoslav Vučemil, protivi se čitanju iskaza preminule Mande Skeleđić, jer je pričala da je lagala istražnom sucu. Protivi se i saslušanju ostalih predloženih svjedoka jer do sada nisu nikada spominjali njegovog branjenika.

Odluka Vijeća

Vijeće je riješilo da će se ponovo pozvati svj. Ivan Matijašević te svjedoci Milica Vujaković i Vjekoslav Vučemil, a od matičnog ureda u Sotinu bit će zatražene smrtovnice za umrle svjedoke. O prijedlozima zamjenika ŽDO-a Vijeće će odlučiti naknadno.

17. srpnja 2007. godine – nastavak dokaznog postupka

Suđenje je pratio Robert Adrić, promatrač Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek.

U sudnici prisutni, predstavnik OSCE-a, obitelji optuženih, obitelji žrtava, novinari, foto-reporteri. Rasprava je održana u mirnom tonu, nije bilo nikakvih pritisaka.

Iskaz svjedoka Ivana Matijaševića

Svjedok Ivan Matijašević, izjavio je da je opt. Živko Opačić iz njegove kuće odveo Tomislava Marinovića 17.10. 1991.g. desetak minuta iza 15,00 sati čemu su nazočili i svjedokov sin, šogor, supruga i jedna susjeda. Zna da je to bilo baš 17. 10. jer se je dogodilo tri dana nakon ulaska tzv. JNA i paravojnih srpskih jedinica u Sotin. Nakon što ga je predsjednik Vijeća upoznao da je u istrazi rekao da je Tomislav Marinović odveden 18.10. 1991.g., svjedok je ustvrdio da je to bilo ipak 17.10. uz napomenu da tih dana nisu imali kalendar.

Sjeća se da je Opačić bio član paravojnih jedinica.

Od okupacije Sotina do protjerivanja svjedok je radio u gostionici „Dva lovca“, koja je bila prenamjenjena da služi kao menza za vojsku i civile koji nisu imali što jesti. Za taj rad nije bio plaćen. Misli da su Srbi nosili bijele trake i obilježavali kuće bijelim trakama da bi se razlikovali, ali se sjeća da su traku imali i neki Hrvati pa tako i on jer se nije htio razlikovati, no da su mu je ubrzo skinuli. Trake su većinom nosili vojnici. Hrvate su novačili u srpske paravojne jedinice. Tko ne bi pristao bio bi odveden i više se nikada ne bi vratio. To se dogodilo i njegovu sinu kojeg je odveo Bezbradica.

Opt. Bjedova nije često viđao jer se ovaj po ničem nije isticao.

Iskaz svjedoka Vjekoslava Vučemila

Svjedok Vjekoslav Vučemil izjavio je da je u vrijeme rata, 1991.g., radio u klaonici kao čistač, ali svega 5-6 dana jer je bio bolestan od batina koje je dobio na ispitivanju u Štabu TO-e. U njegovoj ulici vojska je zaposjela sve kuće pa ga je Opačić pozvao da bude kod njega. Zadržao se kod njega 5-6 dana. Pomogao mu je popraviti krov, ali nitko ga na to nije tjerao. Misli da su Hrvati na kućama imali bijele ručnike, a za Srbe ne zna. Svi Hrvati su oko ruke morali nositi bijele trake. Misli da je policijski sat vrijedio za sve. Bojao se je jedino vojske od koje ga je Opačić nekoliko puta spasio. Opačić je tijekom rata vozio traktor u seoskoj zadruzi.

Sjeća se da mu je Manda Skeleđić nakon izlaska od istražnog suca rekla „al sam ih“, što je, poznavajući Mandu, shvatio kao da je lagala u svom iskazu.

Iskaz svjedokinje Milice Vujaković

Svjedokinja Milica Vujaković je u listopadu 1991. g. bila u Sotinu, radila je u gostionici „Dva lovca“. S njom su radili i Tomislav Marinović i Ivan Matijašević.

Pet-šest dana nakon ulaska vojske u Sotin, oko 14,00-15,00 sati, su dva vojnika došla do gostionice i odveli Marinovića. Nakon toga ga više nije vidjela. Misli da Opačić i Matijašević nisu bili u nikakvoj zavadi prije rata. Opačić je radio u seoskoj zadruzi kao traktorist.

Ne zna je li tko tukao Andriju Novosela.

Hrvate su kupili po selu, ali ne zna jesu li ih tjerali u autobuse, a ako jesu ne zna tko je to radio.

Odluka vijeća

Vijeće je riješilo da se u daljnjem tijeku dokaznog postupka **pročitataju iskazi** svjedokinja Mande Skeleđić i Anice Marinović jer su umrle te Marije Matijašević koja zbog teškog zdravstvenog stanja nije mogla doći na glavnu raspravu.

Čitanje iskaza svjedokinje Mande Skeđić

Svjedokinja Manda Skeđić u svom iskazu danom na zapisnik tijekom istrage izjavila je da su Hrvati morali nositi oko ruku bijele trake i na kuće stavljati bijele plahte. Jednog dana u kuću su joj došli Zoran Macura i opt. Milan Bjedov naoružani kalašnjikovima, pregledavali su im kuću i tom prilikom su isprebijali njenog sina Andriju Novosela. Još su im u nekoliko navrata pretresli kuću tražeći oružje i Hrvate koji su se skrivali. Istjerani su zajedno s ostalim Hrvatima iz sela

Čitanje iskaza svjedokinje Anice Marinović

Svjedokinja Anica Marinović u svom iskazu danom na zapisnik tijekom istrage izjavila je da je čula da je njen suprug Tomislav Marinović radio u gostionici „Dva lovca“ zajedno s Ivanom Matijaševićem i još nekim ljudima te da je upravo optuženi Opačić odveo njenog supruga iz Matijaševićeve kuće. Od tada nije ništa saznala o njegovoj sudbini.

Čitanje iskaza svjedokinje Marije Matijašević

Svjedokinja Marija Matijašević u svom iskazu danom na zapisnik tijekom istrage izjavila je da su im nakon pada Sotina domaći Srbi svakodnevno premetali kuću i tražili njenog sina Ivicu. Suprug Ivan je prisilno radio u gostionici „Dva lovca“ sve dok nisu protjerani iz Sotina zajedno s ostalim Hrvatima. Pokupili su ih po selu i utrпали ih u autobuse koji su se nalazili u centru sela. U Sotin su se iz progonstva vratili 1998. godine.

Prijedlozi za izvođenje novih dokaza

Zamjenik ŽDO-a predložio je da se na idućoj glavnoj raspravi saslušaju svjedoci Ivan Tetkić, Dragica Urukalović, Josip Tetkić, Ana Radić, Lazar Morokvašić, Zoran Anojčić, Zoran Ruf, Nikola Bezbradica, Josip Sić, Janja Raguž, Mila Mikulić i Denis Tot u svezi utvrđivanja činjenica iz preambule optužnice.

Odluka Vijeća

Vijeće je riješilo da se na iduću glavnu raspravu pozovu svjedoci Stjepan Rac, Ivan Tetkić i Dragica Urukalović, te sudsko-medicinski vještak dr. Berislav Pašalić, a o ostalim prijedlozima zamjenika ŽDO-a odlučit će kasnije.

19. srpnja 2007. godine – nastavak dokaznog postupka

Suđenje je pratio Robert Adrić, promatrač Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek.

U sudnici prisutni, predstavnik OSCE-a, obitelji optuženih, obitelji žrtava, novinari, foto-reporteri.

Iskaz svjedoka Stjepana Raca

Sjedok Stjepan Rac mještanin Sotina, istjeran je iz Sotina 27. prosinca 1991.g. Tog su dana domaći Srbi skupili po selu sve Hrvate koji su morali otići, njih 83, i doveli ih u centar sela gdje su ih čekali autobusi. Oko autobusa su bili skoro svi Srbi iz Sotina, no nisu svi bili naoružani. Pri ulasku u autobuse nisu ih gurali ni tukli.

Inače, Srbi su oko ruke nosili crvenu traku, a Hrvati bijelu. Hrvati su i na kućama morali imati bijele zastave. Što se tiče policijskog sata zna da je vrijedio za Hrvate, a je li vrijedio i za Srbe ne zna. Svako jutro dolazili su po njega i odvodili ga na rad u klaonicu. Slobodan Kovačević je govorio da svi moraju raditi, a to je spominjao i Mile Ostojić. Dok je bio u kući u Sotinu nije se pucalo po njoj, a ne

zna je li se pucalo po drugim kućama. Milorad Viškić je bio glavni u Teritorijalnoj obrani u Sotinu, a i tukao ga je.

Zna da je optuženi Živko Opačić radio u trgovini u Sotinu. Ne zna od kojeg datuma, no radio je u trgovini u vrijeme kada je svjedok bio prognan. U trenutku kad su ulazili u autobuse bilo je dosta Srba, ne sjeća se je li među njima bio optuženi Živko Opačić. I nakon što je upoznat s iskazom tijekom istrage u kojem je rekao da je Opačić bio naoružan kad su ulazili u autobuse, svjedok je rekao je da se ne može sjetiti je li koji od prisutnih optuženika bio naoružan kad su utjerivani u autobuse. Zna one koji su bili naoružani.

Optuženog Bjedova nije vidao u Sotinu tih ratnih dana.

Iskaz svjedoka Ivana Tetkića

Svjedok Ivan Tetkić je izjavio da su Hrvati morali nositi bijele trake oko ruke i na kućama. Po njemu je policijski sat važio za sve, i za Hrvate i za Srbe. Po kućama je pucano, ali ne i po njegovoj. Morao je ići raditi, a to mu je naredio Mile Ostojić. U Sotinu je ostao i tijekom okupacije. Za rad su dobivali polovicu iznosa koji su trebali dobiti, dok su Srbi dobivali puni iznos. Bio je mobiliziran. Mirko Opačić je bio član TO-a, dok opt. Živka Opačića nije vidao. Nije vidao ni opt. Milana Bjedova.

Iskaz svjedokinje Dragice Urukalović

Svjedokinja Dragica Urukalović je izjavila da su Hrvati na rukavima i na kućama morali imati oznake, bijele trake. Policijski sat je vrijedio samo za Hrvate. Po njenoj kući se nije pucalo, ali se pucalo na kraju sela po drugim hrvatskim kućama. Morala je ići raditi, to su joj naredili Srbi iz sela, ali to nije bio niti jedan od optuženih. Iz Sotina je izišla 13.11.1991. godine. Nijedan od optuženih nije ju maltretirao.

Odluka Vijeća

Vijeće je riješilo da neće pozivati vještaka - psihijataru dr. Berislava Pašalića, budući da se nalaz i mišljenje od 26. rujna 2003. odnose na vještačenje svjedokinje Mare Tolp.

Vijeće je odbilo prijedloge ŽDO za pozivanje svjedoka Ane Radić i Nevenke Majcan jer činjenice koje bi trebalo utvrditi njihovim ispitivanjem nisu predmet ovog kaznenog postupka

Vijeće je odbilo prijedlog ŽDO za pozivanje svjedoka Josipa Tetkića, Lazara Morokvašića, Zorana Anojčića, Zorana Rufa, Nikole Bezgradice, Josipa Sića, Janje Raguž, Milana Mikulića i Denisa Tota jer su činjenice koje bi trebalo utvrditi već utvrđene.

Izvršio se uvid u medicinsku dokumentaciju za svjedokinju Mariju Matijašević te u smrtne listove za Anicu Marinović i Mandu Skeledžić, te u **izvode** iz kaznenih evidencija.

Obrana optuženika

Obrana optuženog Živka Opačića

Optuženi Živko Opačić izjavio je da je u ratno vrijeme bio u Sotinu, a i inače živi u Sotinu. Nije bio u Teritorijalnoj obrani, ali je i pored toga bio naoružan kalašnjikovom koji mu je dala vojska. Najprije je traktorom po selu vozio vodu, a potom kukuruz u Šid. Ne zna točno datum, ali radilo se o 11. mjesecu 1991., kad je počeo raditi u trgovini u selu. Trgovina je bila u sklopu zadruge, a i traktor je, također, bio zadružni.

Poznavao je Tomislava Marinovića jer su bili susjedi, nije znao da je radio u gostionici „Dva lovca“. Nema nikakvih saznanja o odvođenju Tomislava Marinovića, ne zna kad se to dogodilo i tko ga je odveo. Traktor je vozio od 7 sati ujutro do 5 sati poslijepodne tako da ga je hvatao policijski sat pa ne zna što se događalo u selu u to vrijeme.

Nije bio u centru sela kada su Hrvati ulazili u autobuse i odlazili u Šid. U to je vrijeme radio u trgovini. Trgovina je od mjesta gdje su se Hrvati ukrcavali u autobuse udaljena oko 100 metara, ali nalazi se iza parka pa nije mogao vidjeti centar sela i što se tamo događalo. Od jednog mještana je čuo da su Hrvati ukrcavani u autobuse.

Sve vrijeme rata stanovao je u Sotinu i nigdje nije išao. Uhićen je u svojoj kući u Sotinu. Nije išao iz sela jer smatra da nizašto nije kriv.

Obrana optuženog Milana Bjedova

Optuženi Milan Bjedov izjavio je da je 3.8.1991. sa obitelji pobjegao iz Vukovara, gdje je stanovao, u Šid. Koncem 10. mjeseca došao je u Sotin jer su mu stalno dolazile poruke da će mu zapaliti očevu kuću u Sotinu ako ne dođe. Kad je došao u Sotin, očeva kuća bila je izrešetana i opljačkana. Bio je u jednoj kući i nigdje nije izlazio, tek su mu nakon 15-ak dana dopustili da preseli u kuću svojih roditelja.

Nije tukao Andriju Novosela, a ni ikoga drugog. Mama mu je imala plac prema Mandi Skeledžić, ne zna jesu li bile u svađi, a inače Mandu Skeledžić je poznavao, preko svojih roditelja, kao prgavu ženu. Ne zna je li njena optužba protiv njega potekla od toga što ju je njegova majka vidjela, kao i još neke žene, da krađu povrće iz njenog vrta. Roditelji su mu umrli 1992.godine. Misli da su umrli jer nisu imali što jesti.

Onoga dana kad su Hrvati odvođeni iz Sotina već bio u Novom Sadu.

Optuženog Živka Opačića poznaje, bratić mu je.

Nije bilo prijedloga za dopunu dokaznog postupka. Dokazni postupak je završio.

Govor stranaka

Zamjenik državnog odvjetnika Zdravko Babić je rekao da smatra dokazanim, kako izvršenje kaznenog djela koje se stavlja na teret optuženom Živku Opačiću, tako i izvršenje kaznenog djela koje se stavlja na teret optuženom Milanu Bjedovu. Naime, smatra dokazanim da je opt. Živko Opačić odveo Tomislava Marinovića, nakon čega mu se gubi svaki trag, a za opt. Milana Bjedova da je tukao Andriju Novosela i tjerao Hrvate u autobuse. Predložio je da se proglase krivima i osude po zakonu. Od olakotnih okolnosti smatra da treba uzeti u obzir činjenicu da nisu ranije osuđivani, a od otegotnih okolnosti težinu posljedica počinjenih kaznenih djela.

Branitelj Vojislav Ore detaljno je analizirao provedeni dokazni postupak, posebno imajući u vidu dvije točke, i to, navodno Opačićevo odvođenje Tomislava Marinovića i tjeranje mještana Sotina hrvatske nacionalnosti u autobuse. Rekao je kako smatra da za odvođenje Tomislava Marinovića postoje bar tri verzije tog događaja, a za tjeranje u autobus optuženi Živko Opačić tvrdi da je tada radio. Slijedom ovog predložio je da se optuženi Živko Opačić oslobodi i da mu se ukine pritvor.

Branitelj dr. Marko Babić također je analizirao dokazni postupak vezano za inkriminirajući događaj koji se stavlja na teret optuženom Milanu Bjedovu. Rekao je da je u vezi tog događaja sve bez detalja, sve je nedefinirano, nema opisa čime je udaran, koliko, itd., a i sama svjedokinja Manda Skeledžić nije iznela te detalje u svom iskazu. Zbog načela „in dubio pro reo“ predložio je donošenje oslobađajuće presude i zatražio ukidanje pritvora za svog branjenika.

Optuženici su se pridružili završnim govorima svojih branitelja i ponovili da nisu počinili kaznena djela za koje se terete.

Glavna rasprava je završila.

Objava presude

Nakon vijećanja **Vijeće je objavilo presudu** kojom se temeljem članka 354. st.3. Zakona o kaznenom postupku optuženi Živko Opačić i optuženi Milan Bjedov **oslobađaju optužbe** .

Predsjednik Vijeća ukratko je usmeno obrazložio razloge donošenja ovakve presude. Rekao je da tijekom dokaznog postupka nije na nedvojben način utvrđeno da su optuženici počinili kazneno djelo koje im se optužbom stavlja na teret.

Vijeće je donijelo **rješenje o ukidanju pritvora** za obojicu optuženika i odmah su pušteni na slobodu.